

2. ábra. A 2008. évi EGIS Innovációs díjjal jutalmazott, egykori bolyais Gleszer Erik, már mint szegedi egyetemista szervezte meg a vajdasági Óbecsén megtartott Than-napokat. Az ünnepnapra készült plakát és postai levelezőlap.

középiskolást hamarosan a Gyógyszerész Kar növendékei között láthatunk viszont.

Jómagam a gyógyszerkutatásban alkalmazott fizikai-kémiai vizsgáló módszerekről és az elektrokémiai érzékelőkről beszéltem. A tiszta tekintetű, vidám diákok érdeklődő figyelmére először kissé zavarba ejtett, majd megérezttem, hogy ez a legfontosabb dolog, amiért érdemes volt felkészülnöm és eljőnnöm. Ezért érdemes pedagógusnak lenni...

A vendéglődőket követően már az igazi táborozás

Csanádi János, az Újvidéki Egyetem szerves kémikus egyetemi docense elméleti szerves kémiai témát mutatott be az átlagon felüli érdeklődésű hallgatóságunknak: *Oláh György* Nobel-díjasunk életművéből a karbokatyonok képződését és azok reakcióit, valamint szerkezetük igazolását magyarázta el. Az ugyancsak vajdasági születésű *Gleszer Erik* következett, aki egyúttal házigazdának is számítható, mivel két évvel ezelőtt még maga is a zentai Bolyai Tehetséggondozó Gimnázium és Kollégium diákja volt, ma a Szegedi Tudományegyetem hallgatója. És tanulmányai mellett tudomány- és gyógyszerészet-történettel is foglalkozik. Utóbbi témában a vajdasági Óbecse szülötteiről, *Than Mór* festőről (az első magyar bélyeg és Kossuth-bankó grafikus tervezőjéről) és *Than Károly*ról (a magyar nyelvű kémiaoktatás megeremtőjéről és kiemelkedő tudományszervezőről) tartott előadást (2. ábra).

A kémiászakos diáklányok és tanárnők különös figyelemmel hallgatták a metabolizmus és farmakokinetika területéhez kapcsolódó legutóbbi tudományos eredményeket, amelyek a gyógyszer-étel interakciókról és a tápanyagok hasznosításáról (elméleti fogyókúrák módszertanáról) is szóltak. *Klebovich Imre* professzor, a Semmelweis Egyetem tanszékvezetője előadásának hatására bizton állíthatjuk, hogy néhány

következett, közös részvétellel, diákkísérletekkel és vetélkedőkkel: a szomszédos Palics foglalkozásvezető kémiantanára, *Hajnal Zsuzsanna* a növények savtartalmának vizsgálatáról tartott bemutató kísérletet; a közeli Stevan Sremac – Thurzó Lajos iskola kémiantanára, *Urbán Hodik Marianna* az elemek periódusos rendszeréről tanított, végül a kémia sava-borsát adó látványos kísérleteket Szórád tanár úr irányításával végezheték a vállalkozó kedvűek.

A háromnapos konferencia levezető elnöke és egyik házigazdája, Szórád Endre volt a legjobb határon túli kutatótanár, a 2009. évi „Év Mentora” díj kiemelt díjazottja, aki (a díjátadás indoklása szerint is) „mágnesként vonzza magához a diákokat korszerű gondolkodásával és végtelen lelkesedésével”. Másik házigazda az ugyancsak kémiantanár *Gajda Andrea* volt, sok versenygyőztes gimnazista támogatója. A 2003-ban – a Bolyai Alapítvány⁴ segítségével – alapított zentai iskola igazgatója, *Gajda Attila* kiváló, fiatal tanári kart vezethet, akiknek tanítványairól többet fogunk hallani a jövőben. Mert ez a pedagóguspálya (szomorkás) törvénye: a tanítványok híresebbek lesznek tanítójuknál.

⁴ Bolyai Farkas Alapítvány a Magyarul Tanuló Tehetségekért, 24400 Senta (SCG) Posta utca 18.; www.bolyaigimi.org

AZ EGRI VARÁZSTORONY MISKOLCON DEBÜTÁLT

Vida József
Eszterházy Károly Főiskola, Eger

A Miskolci Egyetem meghívására kísérleti bemutatót tartottunk a borsodi megyeszékhelyen, a tízéves fennállását ünneplő Kocsonyafesztivál alkalmából. Háromfős csapatunk (*Vida József*, *Ujfaludi László* és *Zoller Gábor*) vendégszereplése két napig tartott (február 19. és 20.) az egyetem által szervezett *Laborvarázs – Interaktív Természettudományi Játsszóház* nevű program részeként. A rendezvény helyszíne egy elhagyott, de igen tetszetős, szecessziós stílusban épült banképület belső fogadótere volt Miskolc főutcáján.

A fesztivál óriási tömeget vonzott a városba, a főutcán igazi vásári hangulat uralkodott, rengeteg árus lepte el az egész környéket és éjjel-nappal hömpölygött az emberáradat. A banképületben rajtunk kívül az egyetem interaktív bemutatói és sokféle kézműves program várta a látogatókat. A kísérleti bemutatók mellett erre az alkalomra elhoztuk *Fényjelenségek természetfotókon és képzőművészeti alkotásokon* című kiállításunk tablóját is, amelyeket a bank előcsarnokában állítottunk ki.

Nahát, ez igazán érdekes! (Newtoni bölcso)

A kezdet nem adott okot bizakodásra, az épület elé helyezett csalogató tábla nem hatott a sétáló tömegre. Épp ott álldogáltam, amikor egy igen elegáns úr érkezett oda néhány (nem kevésbé elegáns) kísérőjével és, mint a társaság szövívője, hangosan olvasta a tábla feliratát:

„Kézműves játszóház, ajándéktárgy készítés
Érdekségek a kémia, a számítástechnika,
az energetika, az ásványtan és
az egészségtudomány területéről.

Varázstorony – interaktív fizikai kísérleti bemutató.”

Nahát – csapta össze tenyerét emberünk – „Ez igen! Ennyi mindent egy helyen! Ez túl sok nekünk!” Így aztán az egész elegáns társaság elkanyarodott és a közeli zenés utcai bábjáték felé vette az irányt. Nekem is kétségeim támadtak, talán túl sok mindent zsúfoltunk össze egy helyen. A fesztivál közönsége – a bőség zavarában – egyébként is nehezen tud választani a sok program közül; lesz-e közönségünk?

Aggodalmam feleslegesnek bizonyult. Nemsokára áramlani kezdett a tömeg a banképület belsejébe, sok felnőtt és még több gyerek érkezett a mi kísérleti bemutatónkhoz is, végül már-már kevésnek bizonyult háromfős csapatunk. A sláger itt is, mint Egerben, a hőlégballon, a gyertyaoltó légágyú és a Lenz-ágyú volt, de szorgalmasan próbálgatták a gyerekek a többi kísérleti eszközünket is. Közben sok érdekes eszmecsere folyt a látogatókkal. Jött egy vasutas-fotóművész, akit elbűvölt a plazmagömb, szebbnél szebb fotókat készített róla, ketten is segédkeztünk neki, hogy egy esernyővel leányékoljuk a zavaró háttérfényeket, azután beszélgettünk: kiderült, hogy egész

Biztos, hogy fel fog repülni? (Hőlégballon)

Tessék nekem elmagyarázni, hogyan működik! (Lebegő földgömb)

sok közös ismerősünk van. Jött az operett-énekesnő (mellesleg az egeri főiskolára jár – hiába, manapság több lábom kell állni...) gyönyörű kicsi lányával, akit alig lehetett elcsalogatni a hőlégballontól. Azután két fiatalembernek magyaráztam a „gondolkodó” golyósor működését, hogy tudniillik azért ugrik el a túloldalon ugyanannyi golyó, ahányat az innerső oldalon ütköztetünk, mert egyidejűleg csak így teljesülhet az energia- és az impulzus-megmaradás törvénye. Tágra nyílt szemmel figyeltek, majd egyikük szinte szégyellően mondta, hogy ő sajnos „csak” egy mezőgazdász, de tisztában van azzal, hogy a fizika nagyszerű és „valami nagyon alapvető” dolog, sajnálja, hogy nem ért hozzá. Biztattam, hogy mezőgazdászként is sok mindent megtudhat a fizika szépségéről, csak fogjon bele bátran. Mindhármunknak feltűnt, hogy hiányzik egy korosztály a látogatók népes csoportjából: a gimnazisták. Pont azok, akik a szakmai utánpótlás szempontjából a legfontosabbak lennének. Miért? A kérdésre sok tudományos elemzés alapján tudjuk már a választ, mégis nehéz beletörödni.

A kísérleti bemutatók, mint az ünnepek különleges csemegéje? Bizarr és titokzatos színfoltok egy fesztiválon? Igen, talán mind a kettő. De tudjuk, hogy az ilyen bemutatók sikerét nem szabad komolyan venni, hiszen ezek a fizika leginkább populáris oldalát mutatják meg, innen még hosszú, rögös az út az „igazi” fizikához.

Útközben hazafelé azért mégiscsak reménykedtünk: talán újra eljön az idő, amikor a fizika nemcsak az ünnepek egzotikus mutatványa lesz, hanem sok fiatal hétköznapi hivatása is. Úgy, mint régen.

Nincs is olyan messze az Avas. (Földi távcsövezés)

